

Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
Publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap
Graaf de Ferrarisgebouw | Koning Albert II-laan 20 bus 19 | B-1000 Brussel
Gratis telefoon 1700 | Fax +32 2 553 13 50
Email: info@vreg.be
Web: www.vreg.be

Consultatiedocument

Voorstel tot advies van de Vlaamse Regulator van
de Elektriciteits- en Gasmarkt

28 januari 2016

met betrekking tot verbetering van de wetgeving betreffende
informatieverlening over de oorsprong van geleverde
elektriciteit

CONS-2016-02

Inhoud

WETTELIJK KADER EN INLEIDING	3
VOORSTEL ADVIES	5
1) WIJZIGINGEN GROENRAPPORTERING EN GROENCHECK	5
2) DEADLINE BRANDSTOFMIX RAPPORTERING EN VERMELDING OP DE FACTUREN	6
3) VORM EN REFERENTIEBRONNEN VOOR INFORMATIEVERLENING OVER DE OORSPRONG EN MILIEUGEVOLGEN VAN DE GELEVERDE ELEKTRICITEIT	8
<i>3.1 Vorm van de vermelding op de factuur over 'oorsprong geleverde elektriciteit' .....</i>	<i>8</i>
<i>3.2 Vermelding milieugevolgen geleverde elektriciteit .....</i>	<i>8</i>
4) CORRECTIE ART. 6.3.2 VAN HET ENERGIEBESLUIT: SPLITSING TUSSEN STEUNCERTIFICATEN EN GOS	9
5) ZWITSERSE GOS TOELATEN VOOR IMPORT	10
6) INDIENING GOS DOOR NIET-LEVERANCIERS	10
7) WKK IS GEEN ENERGIEBRON	11
8) INFORMATIEVELDEN OP KWKK GOS	12
9) CO ₂ -INFORMATIE OP GOS	13
10) KWALITEITSLABELS - INDEPENDANT CRITERIA SCHEMES	14
11) RESIDUELE MIX	14
12) AUTOMATISCHE UITREIKING GOS	16
13) GOS VOOR GROEN GAS	16
14) VERBIEDEN GEBRUIK VAN ELEKTRICITEIT GOS VOOR ANDERE DOELEINDEN DAN STAVING HERKOMST ELEKTRICITEIT	17
15) FULL DISCLOSURE OP BASIS VAN GOS	18

Wettelijk kader en inleiding

Elektriciteitsleveranciers zijn verplicht om op facturen en in alle gedrukt en elektronisch promotiemateriaal informatie te verlenen over de **oorsprong** van de door hen aan eindklanten **geleverde elektriciteit**. Dit is opgelegd door artikel 7.4.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en artikels 6.3.1-6.3.5 van het Energiebesluit van 19 november 2010, en is een (gedeeltelijke) omzetting en uitwerking van artikel 3.9 van de Europese Richtlijn 2009/72/EG.

De oorsprong van de elektriciteit moet worden opgegeven onder volgende categorieën:

- Elektriciteit geproduceerd met hernieuwbare energiebronnen (staving met garanties van oorsprong);
- Elektriciteit geproduceerd in kwalitatieve warmte-krachtingen (staving met garanties van oorsprong);
- Elektriciteit geproduceerd met fossiele brandstoffen (op basis van productiepark);
- Elektriciteit geproduceerd in nucleaire centrales (op basis van productiepark);
- Elektriciteit waarvan de oorsprong onbekend is (vb. door aankopen op een energiebeurs).

Het bepalen van deze brandstofmix en het beschikbaar stellen hiervan naar de consument wordt ook wel 'disclosure' genoemd.

In de vrijgemaakte markt maakt de oorsprong van de stroom die een elektriciteitsleverancier levert wel degelijk iets uit. Een klant heeft nu de keuze: fossiele energie, nucleair of hernieuwbare energie? En komt die hernieuwbare energie liever uit Noorwegen, uit Frankrijk, of uit eigen land...? Wat met biomassa? Of liever zonne-energie?

Op 26 februari 2015 organiseerde de VREG een Workshop Disclosure met als doel een draagvlak te creëren voor de levering van groene stroom en tot vertrouwen te leiden in de herkomst van geleverde elektriciteit. Onder de aanwezigen waren verschillende elektriciteitsleveranciers, elektriciteitsproducenten, NGO's, consumentenorganisaties en andere stakeholders. Tijdens deze Workshop kwamen een aantal bekommernissen en ideeën op tafel en nam de VREG een aantal voorstellen en lessen mee voor de toekomst.

Om tegemoet te komen aan de praktijk en aan nieuwe ontwikkelingen o.a. in de internationale 'disclosure' context, heeft VREG het volgende **voorstel tot advies** opgesteld ter aanpassing van de huidige Vlaamse wetgeving. Dit voorstel tot advies zet voornamelijk de principes van de voorgestelde wijzigingen uiteen. De wijzigingen zullen een aanpassing vergen van verschillende artikels in het Energiedecreet en het Energiebesluit.

Alles samen omvat dit advies een stevig pakket aan voorstellen tot verbetering en aanpassing van de wetgeving. Sommige zijn gemakkelijk implementeerbaar en zijn enkel een correctie van hiaten in de huidige wetteksten, andere betekenen een ingrijpendere wijziging. Echter wel telkens met de bedoeling om de informatieverlening over de herkomst van geleverde elektriciteit naar de consument te verbeteren.

De VREG vindt uw mening belangrijk. Zowel consumenten als elektriciteitsleveranciers, producenten en NGO's zijn betrokken bij disclosure. Daarom organiseren wij van **28 januari 2016 tot 28 maart 2016** een **consultatie** en zouden wij graag uw feedback horen over het voorstel tot advies dat nu op tafel ligt.

We gaan ervan uit dat alle schriftelijk overgemaakte opmerkingen niet-vertrouwelijk zijn, tenzij ze als vertrouwelijk worden aangemerkt door de betrokkene.

Hierna worden garanties van oorsprong aangeduid met "GOs" en een garantie van oorsprong met "GO".

Hernieuwbare energiebronnen worden aangeduid als "HEB" en Kwalitatieve Warmte-KrachtKoppeling als "KWKK".

Voorstel Advies

1) Wijzigingen Groenrapportering en GroenCheck

Artikel 6.2/3.14. van het Energiebesluit beschrijft de procedure die moet gevolgd worden door de elektriciteitsleveranciers en de netbeheerders i.v.m. leveringen van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve warmte-krachtkoppeling aan eindklanten. Dit proces is in de sector gekend als de 'Groenrapportering'.

Hier sluit de 'GroenCheck' op aan: een module op de website van de VREG waar eindafnemers van elektriciteit hun EAN-code kunnen invoeren, en vervolgens een overzichtsscherm te zien krijgen m.b.t. het aandeel groene stroom in de hen individueel geleverde elektriciteit van de afgelopen 12 maanden. Dit aandeel komt overeen met de door hun leverancier gestaafe hoeveelheid groene stroom d.m.v. de inlevering van GOs bij de VREG: <http://www.vreg.be/groencheck>. De GroenCheck vormt hiermee het sluitstuk in de controle op deze rapportering door leveranciers, zij het steekproefgewijs. Immers door elke individuele klant aan wie een leverancier groene stroom belooft controle te geven via de GroenCheck, wordt het totale leveringscijfer groene stroom van deze leverancier bewaakt.

GOs bevatten echter heel wat meer detailinformatie dan enkel de garantie dat een overeenkomstige hoeveelheid elektriciteit is opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen of KWKK (o.a. informatie over het land van herkomst en het type hernieuwbare energiebron, Independent Criteria Schemes (zie verder)). Deze detailinfo op de ingeleverde GOs voor de geleverde elektriciteitsproducten van iedere elektriciteitsleverancier kan dus worden samengebracht met de info uit de Groenrapportering in de GroenCheck. Dit wordt in de praktijk gebracht door de GOs die door een elektriciteitsleverancier worden ingediend, toe te wijzen aan een specifiek product van deze leverancier.

Tegen een achtergrond waar in de pers de betrouwbaarheid van het systeem van GOs wel eens werd verward met het feit dat er GOs van verschillende origine bestaan, plant de VREG een **verdere detaillering van de verstrekte informatie in de GroenCheck**, meer bepaald toevoeging van informatie over **land van herkomst en type hernieuwbare energiebron van de geleverde groene stroom**. Op deze manier worden elektriciteitsverbruikers bekrachtigd in hun bewuste keuze van elektriciteit van een welbepaalde oorsprong.

Dit maakt een verdere diversifiëring mogelijk in aangeboden commerciële elektriciteitsproducten (vb. Zonnestroom, Belgische wind, Scandinavische waterkracht, Benelux stroom,...) en is ook in lijn met internationale aanbevelingen¹. Een afnemer kan zo expliciet kiezen welk soort groene stroom zijn voorkeur krijgt. De VREG wenst hiermee geenszins een waardering of oordeel uit te spreken over geleverde producten, maar stelt de bestaande informatie ter beschikking van de consument op een neutrale en betrouwbare manier. In dezelfde zin wordt zo een opportuniteit gecreëerd in de markt voor energieleveranciers die een diversificatie van hun aanbod aan elektriciteitsproducten wensen uit te bouwen of een welbepaald imago willen waarmaken.

Met de 'Herkomstvergelijker' tool op zijn website - een initiatief van de VREG volgend op de vraag van deelnemers van de Workshop Disclosure van 26/02/2015 - stelt de VREG nu al informatie beschikbaar aan de consument over de brandstofmix van de leveranciers, zowel op het niveau van de geleverde elektriciteitsproducten als op niveau van de totale elektriciteitsleveringen. Voor de *totale brandstofmix* van de leveranciers wordt hierbij ook al informatie getoond betreffende land van herkomst en type

¹ CEER Advice on customer information on sources of electricity. Ref: C14-CEM-70-08, 4 March 2015: chapter 3.1.3., third §, chapter 3.1.4., Recommendation 3.

hernieuwbare energiebron. De verdere detaillering van de Groenrapportering en GroenCheck schept de mogelijkheid om deze uitgebreide informatie ook te tonen *per elektriciteitsproduct*.

Het voorzien door de VREG van dergelijke tools op zijn website (Herkomstvergelijker en GroenCheck) komt tegemoet aan de nood aan informatie bij bewuste consumenten die hier interesse voor tonen, zonder de overige consumenten te belasten of zelfs te verwarren met een overdaad aan informatie op hun factuur.

Hoewel de VREG bevoegd is nadere regels te bepalen m.b.t. de wijze waarop de gegevens voor de Groenrapportering moeten worden bezorgd, is het vollediger om bovenstaande uitbreiding aan de Groenrapportering en GroenCheck toe te voegen in het Energiebesluit.

Hiertoe stelt de VREG volgende **wijzigingen** voor aan **artikel 6.2/3.14.** van het Energiebesluit over de **Groenrapportering**:

- Toevoeging in §1, eerste lid, dat een leverancier dergelijke lijst van afnemers moet bezorgen aan VREG *met een verwijzing naar het afgenomen elektriciteitsproduct per afnemer.*
- Wijziging van §2, eerste lid: "De netbeheerders en de transmissienetbeheerder melden maandelijks aan de VREG en aan de betrokken leverancier de afnamegegevens van de afnemers, vermeld in paragraaf 1, *per product.*"

Artikel 6.2/3.15. van het Energiebesluit gaat over de mogelijkheid die VREG biedt aan afnemers van elektriciteit om te controleren of, en in welke mate, hun leverancier hen elektriciteit heeft geleverd die werd opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve warmte-krancht koppeling. Hieraan wordt uitvoering gegeven met de GroenCheck op de website van de VREG. Met de mogelijkheid tot verdere diversifiëring van aangeboden elektriciteitsproducten door leveranciers, moet ook de mogelijkheid tot controle door de afnemer uitgebreid worden.

Ter aanpassing aan deze nieuwe ontwikkelingen stelt de VREG voor volgende schuingedrukte tekst toe te voegen aan **artikel 6.2/3.15. van het Energiebesluit** over de **GroenCheck**:

"De VREG biedt op haar website aan afnemers van elektriciteit de mogelijkheid aan om te controleren of, en in welke mate, hun leverancier hun elektriciteit heeft geleverd die werd opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve warmtekrancht koppeling, *met aanduiding van het land van oorsprong en de gebruikte energiebron van het geleverde product.* Daarbij wordt uitgegaan van de gegevens van de controle, vermeld in artikel 6.2/3.14.

De VREG kan nadere regels vastleggen voor de informatie die op deze manier wordt beschikbaar gesteld aan afnemers over de elektriciteit die hun leverancier hen heeft geleverd."

2) Deadline brandstofmix rapportering en vermelding op de facturen

De VREG moet conform artikel 6.3.4 van het Energiebesluit nagaan of de informatie die door de elektriciteitsleverancier wordt gegeven bij de uitvoering van de verplichte brandstofmix rapportering correct is. De leverancier moet daartoe jaarlijks **voor 1 maart** een rapport inleveren bij de VREG over de oorsprong van de geleverde elektriciteit tijdens het voorgaande kalenderjaar.

1 maart is in de praktijk een moeilijk haalbare deadline voor de rapportering door de leveranciers, aangezien de leveranciers pas rond deze datum een eenduidig zicht krijgen op de gevalideerde allocatiecijfers i.v.m. elektriciteitsafnames van het vorige jaar. De allocatiecijfers die worden gebruikt bij de brandstofmix rapportering zijn dezelfde als deze die worden opgevraagd bij de netbeheerders in het teken van de quotumverplichtingen groenestroomcertificaten en warmte-kranchtcertificaten (art.

7.1.10. en 7.1.11. van het Energiedecreet). Nadat de allocatiecijfers gekend zijn, is er nog een paar weken tijd nodig om fouten en onduidelijkheden uit te klaren en afstemming te maken met de cijfers die de VREG van de netbeheerders ontving in het kader van de maandelijkse groenrapportering (zie artikels 6.2/3.10-6.2/3.14 van het Energiebesluit). Indien nodig kunnen in de weken tussen kennisname van de allocatiecijfers en de rapporteringsdeadline nog bijkomende GOs ingeleverd worden door de leverancier voor de 'groene' producten, vervolgens kan de brandstofmix rapportering opgesteld worden.

Omwille van deze reden gaf de VREG de leveranciers de afgelopen jaren tijd tot 15 maart voor het indienen van hun rapport betreffende de brandstofmix. Ook dit blijkt echter een strakke deadline te zijn, omdat er vaak nog rechtzettingen dienen te gebeuren van de allocatiecijfers tot kort voor de deadline van de quotumverplichtingen van 31 maart. Daarom stelt de VREG voor de **rapporteringsdeadline** voor leveranciers voor het indienen van hun **brandstofmix** bij de VREG te **verplaatsen naar 'ten laatste op 31 maart'** van elk jaar, voor de oorsprong van de geleverde elektriciteit tijdens het voorgaande kalenderjaar. Ook Forbeg² is vragende partij voor deze wijziging.

Deze deadline komt ook overeen met de praktijk in Wallonië door CWaPE. Het gelijkstellen van de rapporteringsdeadline in de verschillende Belgische gewesten is zinvol, om twee redenen:

- 1) voor energieleveranciers die in verschillende gewesten actief zijn, is een eenduidige aanpak eenvoudiger en dus efficiënter en zij kunnen zich dan op cijfers van dezelfde periode baseren.
- 2) de timing van de berekening van de Residuele Mix (i.e. de brandstofmix van het Belgische productiepark die 'overblijft' na aftrek van de gestaafde leveringen, hierover meer in punt 11 van dit advies). Deze wordt immers per land berekend op Europees niveau volgens de RE-DISS methodologie (Reliable Disclosure Systems for Europe, zie www.reliable-disclosure.org). De Residuele Mix cijfers zijn doorgaans gekend midden mei. De input van de Belgische regulatoren aan deze RE-DISS berekeningen (betreffende GO uitreikingen, inleveringen, import en export van GOs en andere gestaafde elektriciteitsleveringen) moet hiertoe aangeleverd zijn tegen eind april³. Dit betekent dat het verplaatsen van de deadline van de rapportering van de brandstofmix in Vlaanderen (waarvan de gegevens nodig zijn voor de RE-DISS cijfers) naar eind maart geen probleem stelt voor de berekening van de Residuele Mix.

De RE-DISS Best Practice Recommendations⁴ geven 31 maart jaar X+1 ook aan als deadline waarbinnen indiening van GOs kan plaatsvinden voor leveringen in jaar X. Indieningen na deze deadline dienen voor disclosure van leveringen in jaar X+1.

Volgens de huidige praktijk konden leveranciers, mits haastige inspanningen, de **nieuwe brandstofmix vermelden op hun facturen** en in al hun gedrukte en elektronische promotiemateriaal vanaf 1 juni. Aangezien de leveranciers van wie de herkomst van de geleverde stroom 'onbekend' is, bijvoorbeeld wegens aankoop op een beurs, de herkomstvermelding van hun stroom dienen te baseren op de Residuele Mix die pas half mei beschikbaar is, kan dit niet vroeger verplicht worden. Teneinde de leveranciers tijd te geven de nieuwe cijfers in hun facturatiesysteem toe te voegen, en conform RE-DISS Best Practice Recommendation [35], stelt de VREG voor dit te verplichten vanaf 1 juli. De datum van 1 maart moet daarom in artikel 6.3.2 van het Energiebesluit aangepast worden naar **1 juli**.

² FORBEG is een informeel overlegorgaan samengesteld uit vertegenwoordigers van de Belgische regulatoren CREG, VREG, BRUGEL en CWaPE.

³ Met het afronden van het RE-DISS project in 2015 werd de taak van berekening van de European Attribute Mix en de Residuele Mixen overgenomen door AIB (Association of Issuing Bodies).

⁴ Reliable Disclosure Systems for Europe – Phase II; Best Practice Recommendations; For the implementation of Guarantees of Origin and other tracking systems for disclosure in the electricity sector in Europe. Version 2.3, 31st July 2015: BPR [5] en [35]

3) Vorm en referentiebronnen voor informatieverlening over de oorsprong en milieugevolgen van de geleverde elektriciteit

3.1 Vorm van de vermelding op de factuur over 'oorsprong geleverde elektriciteit'

Titel VI, Hoofdstuk III van het Energiebesluit geeft verder invulling aan de verplichte brandstofmix rapportering beschreven in art. 7.4.1. van het Energiedecreet. Volgens artikel 6.3.5 hierin kan de minister nadere regels vastleggen voor de praktische uitvoering en de rapportering in het kader van dit hoofdstuk. Zo bepaalt de minister onder meer de *vorm* van de vermelding van de brandstofmix. De minister maakte van deze mogelijkheid echter nog geen gebruik.

Momenteel zijn er grote verschillen in de manier waarop de brandstofmix wordt weergegeven door de verschillende elektriciteitsleveranciers op hun facturen. Om de transparantie te verhogen en vergelijking tussen verschillende brandstofmixen van verschillende producten en/of leveranciers te vereenvoudigen, dienen vormvoorschriften vastgelegd te worden.

Ons advies is **deze taak m.b.t. de vormvoorschriften voor de vermelding van de oorsprong van de geleverde elektriciteit aan de VREG te delegeren**, zodat de VREG nadere regels kan vastleggen voor de praktische uitvoering en de rapportering in het kader van de brandstofmix vermelding én nadere regels kan bepalen over de vorm waaraan de vermeldingen op de facturen en het promotiemateriaal moeten voldoen. Dit sluit aan bij de bevoegdheden die de VREG al heeft inzake het vastleggen van nadere regels voor bepaling van de brandstofmix, zoals bepaald in art. 6.3.3.

Ook CEER geeft in zijn 'Advice on customer information on sources of electricity' de aanbeveling dat de regulator (of andere bevoegde instantie) een geharmoniseerd formaat dient te voorzien voor weergave van de herkomst van geleverde groene stroom en welke informatie dit moet bevatten.⁵

De VREG kan hierover overleggen met de bevoegde agentschappen in andere gewesten en lidstaten, zodat steeds geactualiseerde informatie wordt gegeven aan de eindafnemers. Nuttig om vermelden in deze context is de opvolging door VREG van internationale ontwikkelingen en best practice op dit vlak via o.a. lidmaatschap bij AIB (Association of Issuing Bodies) en deelname en opvolging van wat hierover wordt besproken bij CEER.

3.2 Vermelding milieugevolgen geleverde elektriciteit

Naast de verplichte vermelding van de brandstofmix maakt artikel 7.4.1 van het Energiedecreet ook melding van de verplichting voor de elektriciteitsleverancier om een verwijzing te zetten, op zijn facturen en in al zijn gedrukte en elektronische promotiemateriaal, naar bestaande **officiële referentiebronnen** waar voor het publiek toegankelijke informatie beschikbaar is over de gevolgen voor het milieu, ten minste voor wat betreft **CO₂-emissies en radioactief afval**, van elektriciteitsproductie. Het gaat hierbij om alle met verschillende energiebronnen geproduceerde elektriciteit die vervat zit in de totale brandstofmix van de leverancier voor het voorafgaande jaar.

Ook voor deze verplichting staat in artikel 6.3.5 van het Energiebesluit dat de minister nadere regels kan vastleggen voor de praktische uitvoering en de rapportering in dit kader en bepaalt de minister onder meer de vorm van de vermeldingen en de referentiebronnen waarnaar moet worden verwezen. Net zoals voor de vermelding van de oorsprong geleverde elektriciteit, maakte de minister ook hier nog geen gebruik van deze mogelijkheid, hoewel artikel 3.9 b) van de Europese Richtlijn 2009/72/EG verplicht om in deze informatie te voorzien.

⁵ CEER Advice on customer information on sources of electricity. Ref: C14-CEM-70-08, 4 March 2015: Recommendation 2, 3 and 4.

Aangezien de vorm van de betreffende vermelding en de referentiebronnen niet zijn vastgelegd, is dit artikel momenteel nog niet in werking getreden en zijn leveranciers tot op heden niet verplicht om vernoemde vermeldingen op te nemen op hun facturen en in gedrukt en elektronisch promotiemateriaal. Het ontbreken van deze vermelding is **in strijd met de Europese regelgeving, die de verplichting tot verwijzing naar referentiebronnen voorschrijft**. Door geen referentiebronnen vast te leggen waarnaar moet worden verwezen, blijft de minister dus in gebreke, t.a.v. art. 6.3.5 van het Energiebesluit en bij uitbreiding t.a.v. artikel 3.9 b) van Europese Richtlijn 2009/72/EG. Via de rapporten en statistieken geproduceerd door het RE-DISS I & II project (www.reliabledisclosure.org) komt dit ook jaar na jaar naar voren als een achterblijven van Vlaanderen inzake de uitvoering van de betreffende Europese regelgeving.

Sommige leveranciers vermelden al informatiebronnen omtrent CO₂-emissies en radioactief afval op vrijwillige basis, echter zonder hierbij een bepaalde regel te kunnen hanteren. De gebruikte referentiebronnen zijn zeer verschillend en niet noodzakelijk altijd even betrouwbaar. Dit zorgt enkel voor verwarring.

De VREG adviseert dat de nodige **regels i.v.m. deze verplichting zo snel mogelijk worden vastgelegd, samen met de vorm van de vermeldingen en de referentiebronnen** waarnaar moet worden verwezen, zodat voldaan wordt aan deze Europese verplichting en de transparantie in de markt verhoogt.

4) Correctie Art. 6.3.2 van het Energiebesluit: splitsing tussen steuncertificaten en GOs

Met het decreet van 13 juli 2012 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 zijn **steuncertificaten** (groenestroomcertificaten en warmte-krachtcertificaten) enerzijds en **GOs** anderzijds **opgesplitst in twee aparte instrumenten**. Als gevolg van deze beslissing kunnen groenestroomcertificaten en warmte-krachtcertificaten niet meer gebruikt worden als GO.

Deze **splitsing is echter nog niet overgenomen in Artikel 6.3.2**, eerste en tweede lid, van het Energiebesluit. Hiertoe is aanpassing nodig van de volgende onderstreepte passages:

"Het aandeel elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen als vermeld in 6.3.1, eerste lid, 1°, wordt vanaf 1 maart van het lopende jaar bepaald op basis van de verhouding van het aantal groenestroomcertificaten, uitgedrukt in MWh, dat door de leverancier voor leveringen in het voorgaande kalenderjaar werd gebruikt als garantie van oorsprong als vermeld in artikel 7.1/1.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, ten opzichte van de hoeveelheid via het distributienet, plaatselijk vervoernet van elektriciteit of transmissienet geleverde elektriciteit aan afnemers in het Vlaamse Gewest door de betrokken leverancier. Die verhouding wordt bepaald zowel voor het totaal van zijn leveringen als voor zijn leveringen van het aangeboden product aan de betrokken afnemers."

"Het aandeel elektriciteit uit kwalitatieve warmte-kranchkoppeling als vermeld in 6.3.1, eerste lid, 2°, wordt vanaf 1 maart van het lopende jaar bepaald op basis van de verhouding van de hoeveelheid elektriciteit uit kwalitatieve warmte-kranchkoppeling, vermeld op de warmte-kranchcertificaten, die door de leverancier voor leveringen in het voorgaande kalenderjaar werd gebruikt als garantie van oorsprong als vermeld in artikel 7.1/1.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, ten opzichte van de hoeveelheid geleverde elektriciteit aan afnemers in het Vlaamse Gewest door de betrokken leverancier. Die verhouding wordt bepaald zowel voor het totaal van zijn leveringen als voor zijn leveringen van het aangeboden product aan de betrokken afnemers."

5) Zwitserse GOs toelaten voor import

Vanuit de Vlaamse elektriciteitsleveranciers en handelaars in GOs ontvangt de VREG regelmatig de vraag of GOs uit Zwitserland kunnen worden geïmporteerd. Echter, de huidige wetgeving beperkt de landen vanwaaruit invoer van GOs is toegelaten, tot de landen van de Europese Economische Ruimte (Energiebesluit art 6.2/3.12.).

Zwitserland, hoewel niet-EU-lid, speelt een actieve rol in de Europese elektriciteitsmarkt. Vandaaruit houdt Zwitserland in zijn nationale regelgeving⁶ rekening met de internationale normen, en vooral de EU. Dit geldt ook voor de GOs, waarvoor de Zwitserse wetgeving expliciet verwijst naar artikel 15 van de Europese richtlijn Hernieuwbare Energiebronnen 2009/28/EG.

Zwitserland is lid van de AIB en heeft zich verbonden tot de EECS Rules, de gezamenlijke kwaliteitstandaard van de leden van de AIB die betrouwbaarheid garandeert voor internationale uitwisseling van GOs. Cruciaal in de EECS Rules is het voorkómen van dubbel telling van dezelfde hoeveelheid elektriciteit die gedekt is door een GO. Dit impliceert vermijden van dubbel telling van de GO zelf, maar ook de voorwaarde over het bestaan van 'Disclosure wetgeving' in landen van AIB leden, waardoor vermeden wordt dat de hoeveelheid elektriciteit gedekt door een GO, ook op een andere manier zou kunnen worden geclaimd. Zwitserland is bovendien een voorloper waar het als een van de eerste landen een systeem van Full disclosure (meer uitleg hierover in punt 15) heeft geïmplementeerd.

De VREG ziet daarom **geen reden om de invoer van GOs voor elektriciteitsproductie uit Zwitserland te blijven uitsluiten in de Vlaamse wetgeving**. Wel blijven de bestaande voorwaarden voor import van GOs, i.v.m. o.a. betrouwbaarheid en fraudebestendigheid, van primordiaal belang.

6) Indiening GOs door niet-leveranciers

Momenteel kunnen enkel *elektriciteitsleveranciers* GOs indienen ter staving van leveringen van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve warmte-kranchkoppeling. Echter in analogie met de **mogelijkheid voor grote verbruikers of gegroepeerde verbruikers** om zelf groenestroomcertificaten in te dienen⁷ (zie artikel 7.1.10, §3, 5° van het Energiedecreet en artikel 6.1.15 van het Energiebesluit), zou er ook een mogelijkheid moeten voorzien worden voor deze verbruikers **om zelf GOs in te dienen**. Op deze wijze kan een afnemer zeer specifiek aanduiden met welk soort groene stroom of stroom uit KWKK hij zijn verbruik wenst te staven. Zo kan hij bijvoorbeeld kiezen voor stroom opgewekt in zijn eigen gemeente of een welbepaalde technologie, ook als zijn fysieke elektriciteitsleverancier geen stroom van deze herkomst aanbiedt.

---

⁶ Met betrekking tot Garanties van oorsprong is een relevant deel van de Zwitserse wetgeving het de federale Zwitserse energie ordonnantie van 7 december 1998 (in het Duits onder <https://www.admin.ch/opc/de/classified-compilation/19983391/index.html>), die verwijst hetzij rechtstreeks aan de RES-richtlijn, of in het algemeen aan de respectieve internationale / Europese normen in de volgende bepalingen:
(Officiële vertaling)

- Para 2 Art. 1c: Het federale ministerie van Milieu, Transport, Energie en Communicatie (DETEC) kan de regels voor de etikettering van elektriciteit fijnstellen zodat ze voldoen aan de relevante internationale normen, met name die van de Europese Unie.

- Bijlage 4, paragraaf 1.5: de volgende instrumenten, zoals met name de garantie van oorsprong krachtens artikel 1d van dit besluit, alsmede internationaal erkende garanties van oorsprong zoals die op grond van artikel 15 van de RES-Richtlijn 2009/28 / EU, een certificaat, een dosering van een productie-eenheid of een overeenkomst, dient als basis voor het toekennen van de bron van energie voor de specifieke categorie.

⁷ De VREG adviseert om deze regeling betreffende **zelfindiening** voor groenestroomcertificaten ook toe te voegen voor **warmte-krachtcertificaten** in het Energiedecreet en –besluit.

Deze zelf ingediende GOs moeten mee tellen voor zowel de brandstofmix van het betreffende product van de betrokken elektriciteitsleverancier, als voor zijn totale brandstofmix.

Het vergroten van het aantal marktpartijen dat GOs opkoopt zal de marktwerking inzake GOs ten goede komen. Bovendien zijn er al partijen die, om aan zelf-gedefinieerde criteria over de herkomst van hun elektriciteit te voldoen, op vrijwillige basis GOs indienen 'voor eigen gebruik'. GOs die op deze wijze zijn ingediend, kunnen momenteel niet meegenomen worden in de brandstofmix rapportering van de elektriciteitsleverancier. De leverancier is hier immers niet van op de hoogte. Zo kan een verbruik dat in de brandstofmix werd opgenomen als komende uit fossiele brandstoffen of nucleaire centrales toch gestaafd geweest zijn met GOs uit hernieuwbare energie door de verbruiker, of kan het dat voor een verbruik twee maal GOs werden ingediend, namelijk één maal door de leverancier en één maal door de verbruiker (zelfindiener van GOs). Dit resulteert in het weglekken van deze GOs uit de markt en uit de brandstofmix berekeningen. Door dergelijke dubbele staving ontbreken in het totale plaatje attributen om de overblijvende stroomleveringen mee te staven.

.RE-DISS geeft in zijn Best Practice Recommendations (BPR [19]) ook aan dat dergelijke vormen van "double disclosure" moeten gecorrigeerd worden.

De VREG adviseert dus om te **voorzien in de mogelijkheid dat afnemers zelf GOs indienen, mits het op de hoogte stellen van hun leverancier**, zodat deze laatste geen herkomststaving meer moet doen voor dezelfde hoeveelheid elektriciteit. Anderzijds moet de administratieve overlast voor leveranciers beperkt worden. De certificatedatabank waarin de inleveringen van GOs worden geregistreerd, kan voorzien in een functionaliteit die aan deze bezorgdheid tegemoetkomt.

7) WKK is geen energiebron

Artikel 7.4.1 van het Energiedecreet stelt dat het aandeel van elke *energiebron* in de brandstofmix moet gemeld worden door elektriciteitsleveranciers op hun facturen en in al hun gedrukte en elektronische promotiemateriaal, en dit zowel voor de totale brandstofmix van de leverancier als voor de brandstofmix van het aangeboden elektriciteitsproduct. Artikel 6.3.1 van het Energiebesluit maakt onderdeel uit van de verdere toepassingsregels van deze verplichting en stelt dat kwalitatieve warmtekrachtkoppeling één van de te rapporteren energiebronnen is.

Warmtekrachtkoppeling (WKK) is echter een *technologie* en WKK installaties kunnen op verschillende energiebronnen werken (in de praktijk voornamelijk aardgas en biogas). De VREG adviseert daarom om **warmtekrachtkoppeling uit de brandstofmix te halen als energiebron**, en dus art. 6.3.1, 2° van het Energiebesluit te schrappen.

Ook in de internationale praktijk wordt warmtekrachtkoppeling niet als een energiebron beschouwd (vb. in de RE-DISS residuele mix berekeningen zijn volgende categorieën inbegrepen: hernieuwbaar, nucleair en fossiel⁸). De MWh die momenteel nog in de brandstofmix gerapporteerd worden als kwalitatieve warmtekrachtkoppeling, kunnen ondergebracht worden in de overeenstemmende aandelen van de gebruikte energiebronnen in de betreffende KWKK-installaties (naar alle verwachting zal dit voornamelijk fossiel (aardgas) en hernieuwbaar (biogas) worden⁹).

⁸ RE-DISS fuel mix categories: Renewables (solar, wind, hydro & marine, geothermal, biomass, unspecified), nuclear and fossil (oil, gas, hard coal, lignite, unspecified).

⁹ Noot hierbij, producenten van kwalitatieve warmtekrachtkoppeling op basis van een hernieuwbare energiebron hebben momenteel in Vlaanderen nog de keuze om voor de netto geproduceerde MWh ofwel een groene GO te krijgen, ofwel een kwalitatieve warmtekrachtkoppeling GO. De meerderheid (als niet alle) producenten opteren hierbij voor de groene GO, aangezien hiervoor een grotere vraag bestaat in de markt (en dus ook een betere prijs). Dit betekent dat het gros van de momenteel als kwalitatieve warmtekrachtkoppeling gerapporteerde elektriciteitsleveringen zal verschuiven naar het fossiele aandeel.

Dit betekent daarom niet dat GOs voor kwalitatieve warmte-krachtkoppeling moeten worden afgeschaft. Zolang er geen GOs bestaan voor elektriciteit op basis van fossiele brandstoffen (hierover meer in punt 15), adviseert VREG om de **GOs voor kwalitatieve warmte-krachtkoppeling te behouden** (zie ook art. 14.10 van de Europese Richtlijn 2012/27/EG), en om de informatie aanwezig op deze GOs, met name de positieve impact van kwalitatieve warmte-krachtkoppeling op het gebruik van primaire energie, op te nemen in de al in het Energiedecreet voorziene rapportering van de CO₂-emissies van de elektriciteitsproductie (zie punt 3.2).

Het is belangrijk om op te merken in deze context dat Vlaamse GOs momenteel nog geen informatie bevatten over CO₂-emissies en besparing op primaire energie (zie punten 8 en 9 in dit advies).

Van zodra er GOs bestaan voor elektriciteit op basis van fossiele brandstoffen (zie punt 15) dienen geen aparte KWWK GOs meer uitgereikt te worden. Het attribuut 'kwalitatieve warmte-krachtkoppeling' kan toegevoegd worden aan een GO die wordt uitgereikt voor de energiebron van de overeenkomstige energie-opwekking (hernieuwbare of fossiele energiebron), zodat één GO de combinatie van de energiebron en de technologie kan waarborgen. Het EECS systeem voorziet in de mogelijkheid hiertoe.

8) Informatievelden op KWKK GOs

Artikel 14.10 en bijlage X van de Europese Richtlijn 2012/27/EG betreffende energie-efficiëntie beschrijven de informatievelden die een GO voor elektriciteit uit hoogrenderende warmte-krachtkoppeling moet bevatten.

In de Vlaamse wetgeving staan de **verplichte informatievelden op een GO** (hernieuwbare energie en KWWK) opgesomd in art. 6.2/3.5. van het Energiebesluit. Hier **ontbreken echter volgende Europees opgelegde informatievelden voor KWKK:**

- 'Thermisch vermogen van de installatie waar de energie werd geproduceerd';
- 'De hoeveelheid en het gebruik van de samen met de elektriciteit opgewekte warmte';
- 'De besparing op primaire energie berekend overeenkomstig bijlage II op basis van de in bijlage II, onder f), vastgestelde geharmoniseerde rendementsreferentiewaarden';
- 'Het nominale elektrische en thermische rendement van de installatie'.

Bepaalde van deze velden zijn in de praktijk al voorzien op Vlaamse KWKK GOs (vb. thermisch vermogen), maar moeten nog in de wetgeving bestendigd worden. De andere dienen nog aangemaakt te worden, zowel in Vlaamse wetgeving als in de praktijk, om in regel te zijn met de Europese wetgeving. Het betreft telkens informatie die beschikbaar is in de aanvraagdossiers voor toekenning van KWKK GOs, in het bezit van VEA. De te ondernemen actie bestaat er dus in om deze **informatie ook te doen belanden op iedere uitgereikte KWKK GO.**

Ook is er een veld dat reeds in de wetgeving is opgenomen (Informatie over de onderste verbrandingswaarde van de brandstof) maar waarvoor in de praktijk nog geen middelen konden worden vrijgemaakt om deze informatie uit de certificaten aanvraagdossiers te verbinden met de overeenkomstige GOs. Dit omwille van de aanzienlijk inspanning die de herziening van het dataregistratiesysteem inhoudt.

Aangezien VREG lid is van AIB en import en export van GOs gebeurt via de AIB Hub, zijn de technische specificaties¹⁰ die door AIB worden opgelegd aan via de Hub verhandelbare GOs ook van belang voor Vlaamse GOs.

¹⁰ Hub User Compliance Document (HubCom); EECS RULES Subsidiary Document; AIB-EECS-SD03: EECS Registration Databases; Release 6.8, 19 October 2015

De informatievelden hierboven vernoemd die nog dienen toegevoegd te worden aan KWKK GOs, samen met **informatievelden over CO₂ emissies** (zie punt 9 in dit advies), zijn nodig om Vlaamse KWKK GOs internationaal verhandelbaar te maken. Het is ook van belang dat deze velden daadwerkelijk worden ingevuld. Dit is namelijk vandaag niet altijd het geval. Er is echter wel degelijk internationale vraag naar (Vlaamse) KWKK GOs. De huidige beperkingen om KWKK GOs internationaal te kunnen verhandelen werken bijgevolg marktverstrend.

9) CO₂-informatie op GOs

Meer en meer bedrijven en particulieren hechten belang aan het reduceren van hun CO₂ voetafdruk. Dit maakt een essentieel deel uit van Corporate Social Responsibility berekeningen en statements. Er bestaan al verschillende Carbon Footprinting standaards die helpen bij het berekenen van deze voetafdruk (vb. Greenhouse Gas Protocol).

In grote lijnen zijn er drie niveaus te onderscheiden bij het berekenen van de voetafdruk:

Scope 1: Dit gaat over rechtstreekse emissies door de consument door transport, eigen productie van elektriciteit, warmte/koeling, etc.

Scope 2: Dit gaat over emissies veroorzaakt door het elektriciteitsverbruik van de consument.

Scope 3: Dit gaat over emissies die worden veroorzaakt door het consumptiegedrag (vb. door aankoop van producten (productieproces en transport)) en houdt het gebruik in van Life Cycle Analysis.

Emissies verbonden aan elektriciteitsproducties zijn relevant in alle drie de Scopes, en voornamelijk in Scope 2. Het is dus van belang uit welke energiebronnen de elektriciteit die wordt geconsumeerd afkomstig is. Afnemers kunnen zo verantwoordelijkheid nemen over hun eigen stroomverbruik.

Art. 3.9 b) van de Europese Richtlijn 2009/72/EG stelt dat leveranciers de consument moeten informeren over de CO₂ emissies en radioactief afval verbonden aan de verkochte elektriciteit (zie ook punt 3.2 in dit advies). De verschillende mogelijke referentiewaarden en het gebruik ervan is echter niet geharmoniseerd op Europees vlak.

Het is een logische stap om informatie m.b.t. de hoeveelheid CO₂-uitstoot die gepaard gaat met de overeenkomstige elektriciteitsproductie te voorzien op de GO. AIB haalt in zijn 'Reflection Paper on the Forthcoming RES Directive'¹¹ de nood aan om de consument te voorzien van informatie m.b.t. de CO₂ emissies gerelateerd aan het elektriciteitsverbruik. GOs zijn in deze het meest geschikte instrument gezien hun centrale rol in het disclosure proces. Cijfers i.v.m. CO₂ emissies en het CO₂ voordeel bij de consumptie van hernieuwbare energie kunnen zo eenvoudig getransfereerd en eenduidig toegewezen worden aan het elektriciteitsverbruik waaraan de GO wordt gekoppeld. Zo wordt dubbeltelling voorkomen en verhoogt ook de waarde van het GO systeem voor de consument.

Informatie over **CO₂ emissies dient bijgevolg nog toegevoegd te worden aan de specificaties die bij elke GO dienen geregistreerd te worden** in de centrale databank (in art. 6.2/3.5. van het Energiebesluit).

In de HubCom specificaties van AIB⁹ zijn de informatievelden 'CO₂ Emission Produced' en 'Absolute CO₂ Emission Saved' al verplicht voor WKK GOs en optioneel voor GOs uit hernieuwbare energie. Echter op Vlaamse GOs zijn deze informatievelden nog niet voorzien.

---

¹¹ AIB Reflection Paper on the Forthcoming RES Directive – 20 June 2015

10) Kwaliteitslabels - Independant Criteria Schemes

GOs die de standaard van het European Energy Certificate System (EECS) van AIB volgen, kunnen ook informatie bevatten over Independent Criteria Schemes (ICS). Dit zijn **betrouwbare internationale programma's en systemen die hun label toekennen aan groene stroom** indien deze voldoet aan bepaalde door hen vastgelegde criteria (bijvoorbeeld duurzaamheidscriteria voor waterkracht en/of biomassa, bijdragen aan fondsen voor nieuwe investeringen in hernieuwbare energie etc.). Voorbeelden van ICS zijn OK Power, NatureMade, EKOenergy, Bra Miljoval,... Dergelijk ICS wordt als een merkteken (label) aangebracht op de GOs en verliest mee zijn waarde voor verder gebruik wanneer de GO wordt gebruikt of vervalt.

Aanvullend raden zowel CEER als RE-DISS de ICS (door hen benoemd als 'private "green electricity" quality labels', respectievelijk 'green power quality labels') aan om GOs als uniek tracking mechanisme te gebruiken.¹² Om te kunnen spreken van een betrouwbaar label of ICS moeten deze dus duidelijk gelinkt zijn aan het gebruik van GOs.

Dit houdt een verdere toepassing in van de mogelijkheden die het systeem van GOs biedt. Kritiek van sommige NGO's op bepaalde soorten groene stroom (bepaalde energiebronnen of land van herkomst) resulteert nu in onterechte kritiek op het systeem van GOs en kan opgevangen worden door creatie van een ICS. Groene stroom gestaafd door GOs met een welbepaald ICS kan dan wel de goedkeuring van die NGO dragen.

Momenteel bevatten sommige uit andere landen geïmporteerde GOs al een label in de vorm van een ICS. Bewuste elektriciteitsconsumenten kunnen dus kiezen voor groene stroom met een welbepaald kwaliteitslabel, en kunnen dit ook zien op hun geïmporteerde GOs.

Wat ontbreekt is een **wetgevend kader om ook een ICS toe te kennen aan in Vlaanderen uitgereikte GOs**. Indien een onafhankelijk certificeringsorgaan borg staat voor een bepaald kwaliteitskenmerk, zou hierover een merkteken (ICS) moeten kunnen worden aangebracht op de betreffende GOs. Hiertoe is nood aan een mandaat voor de VREG om dit merkteken toe te voegen op de GO, en een taak voor VEA om bij de gegevens van een productie-installatie voor een welbepaalde tijdsduur een welbepaald ICS te registreren, in samenwerking met de ICS-verlenende instantie. Dit ICS dient dan samen met de overige gegevens doorgegeven te worden aan de VREG voor de aan te maken GOs.

11) Residuele Mix

Zoals al aangegeven in punt 2 van dit advies, wordt er een Residuele Mix berekend voor België op basis van de RE-DISS methodologie (zie www.reliable-disclosure.org en de Annex bij de RE-DISS Best Practice Recommendations¹³). Deze Residuele Mix wordt in Vlaanderen gebruikt om de brandstofmix te vervolledigen indien het aandeel geleverde elektriciteit met ongekende oorsprong door een leverancier groter is dan 5% (vb. door aankopen op een energiebeurs waardoor de oorsprong van de betrokken elektriciteit niet meer te staven valt)¹⁴. De Residuele Mix is dezelfde voor alle elektriciteitsleveranciers.

¹² CEER Advice on customer information on sources of electricity. Ref: C14-CEM-70-08, 4 March 2015: Recommendation 12.

RE-DISS Best Practice Recommendations, version 2.3, 31st July 2015: BPR [18]

¹³ Methodology of Residual Mix Calculation – Electricity Residual Mix Calculation According to the RE-DISS Project; Annex to the RE-DISS Best Practice Recommendations; Version 1.0, October 2012

¹⁴ Ook CEER maakt in zijn 'Advice on customer information on sources of electricity' de aanbeveling om de RE-DISS Residuele Mix te gebruiken voor disclosure van elektriciteit van onbekende origine (chapter 3.2.1.).

De Residuele Mix bevat vaak ook een aandeel elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen. Dit is enerzijds afkomstig van GOs die 'vervallen' zijn zonder te zijn ingediend, en anderzijds van elektriciteitsproductie waarvoor geen GOs werden uitgereikt (zie verder in punt 12). Vooral de Belgische Residuele Mix wordt gebruikt in Vlaanderen, wordt dit aandeel hernieuwbare energie weggefilterd en pro rata verdeeld over de andere energiebronnen, zodat enkel een aandeel fossiele brandstoffen en een aandeel nucleaire centrales in de Residuele Mix overblijft. De reden voor deze wegfiltering is dat er anders groene leveringen in de brandstofmixen van verschillende leveranciers zouden komen via de Residuele Mix, zonder dat hiervoor een staving gebeurde met GOs, wat in strijd is met het Energiebesluit artikel 6.2/3.13.

Kwalitatieve warmte-krachtkoppeling maakt geen onderdeel uit van de RE-DISS Residuele Mix berekening, om dezelfde reden als beschreven in punt 7 van dit advies. Hiervoor is dus geen correctie van de Belgische Residuele Mix nodig.

Met de vorderingen die de voorbije jaren zijn gemaakt in tracking systemen voor voornamelijk hernieuwbare energie, en dit zowel in België als op Europees niveau, is de berekening van de Residuele Mix steeds accurater geworden. VREG is hiervoor, samen met de andere Belgische regulatoren, nauw betrokken bij de uitvoering van de berekeningen volgens de RE-DISS methodologie. Een groot deel van de data die worden gebruikt voor de Belgische Residuele Mix berekening worden ook aangeleverd door de regulatoren. Wij willen dan ook adviseren om de **VREG aan te duiden als bevoegde instantie voor het bepalen van de Residuele Mix voor Vlaanderen en voor het vastleggen van de regels m.b.t. de manier waarop deze Residuele Mix moet gebruikt worden** voor het berekenen van de totale brandstofmix van een leverancier en de verschillende brandstofmixen van zijn elektriciteitsproducten. Hoewel dit regionale bevoegdheid is, zijn de gewestelijke regulatoren allen overtuigd van het nut om eenzelfde Residuele Mix voor heel België te gebruiken. Voor de ontwikkeling van een gezamenlijke Belgische methodiek is overleg gaande tussen de gewestelijke regulatoren.

Aangezien de Residuele Mix nu al wordt gebruikt om de brandstofmix te vervolledigen indien het aandeel geleverde elektriciteit met ongekende oorsprong door een leverancier groter is dan 5%, stellen wij voor om dezelfde regel toe te passen voor het volledige **aandeel elektriciteit waarvan de oorsprong onbekend is**, ook indien kleiner dan 5%. Hierdoor kan deze categorie in de brandstofmix, die voor consumenten vaak ook onbegrijpelijk is en voor hen geen meerwaarde heeft, **wegvallen**. De VREG adviseert bijgevolg in dit kader om artikel 6.3.1, 5° van het Energiebesluit te schrappen.

Om de accuraatheid van het gebruik van de Residuele Mix voor het vervolledigen van de brandstofmix te verhogen, zou het ook beter zijn indien het aandeel uit hernieuwbare energiebronnen hier niet meer zou uit gefilterd worden. Dit leidt namelijk tot een potentiële onderschatting van het aandeel hernieuwbare energiebronnen en een overschatting van de aandelen fossiel en nucleair. Het is in deze context aangewezen dat het **aandeel hernieuwbare energiebronnen in de brandstofmix niet alleen zou kunnen gestaafd worden met GOs, maar ook via het aandeel hernieuwbare energiebronnen van de Residuele Mix**, zoals bepaald door de VREG.

Voor de aandelen elektriciteit uit fossiele brandstoffen en nucleaire centrales in de brandstofmix, stellen we voorlopig voor om de huidige berekeningsmethodes te behouden, en dit zolang er geen 'full disclosure' is geïmplementeerd in Vlaanderen (zie punt 15 in dit advies). Dit houdt in dat de aandelen fossiele brandstoffen en nucleaire centrales in de brandstofmix worden bepaald op basis van het productiepark van de elektriciteitsleverancier of van de elektriciteitsproducenten die in het afgelopen jaar elektriciteit aan de leverancier leverden. Hieraan worden dan de volumes fossiel en nucleair

toegevoegd die verdeeld worden via de Residuele Mix voor het aandeel in de brandstofmix waarvan de oorsprong voor de leverancier "onbekend" bleef.

Hiertoe dienen art. 6.2/3.13, art. 6.3.1 en art. 6.3.2. van het Energiebesluit aangepast te worden conform de hierboven vermelde voorstellen.

12) Automatische uitreiking GOs

Gelet op artikel 6.2/3.1 van het Energiebesluit moet een producent van elektriciteit op basis van hernieuwbare energiebronnen een aanvraagdossier indienen om GOs te verkrijgen. Indien de producent al een aanvraagdossier heeft ingediend voor steuncertificaten, dan hoeft geen aparte aanvraag voor GOs ingediend te worden. De hoge financiële waarde van de steuncertificaten motiveert bijgevolg de aanvraag en uitreiking van de GOs, voor eigenaars van installaties die hiervoor in aanmerking komen.

Wanneer de termijn afloopt waarin deze producent steuncertificaten verkrijgt, dan wordt momenteel zijn dossier afgesloten en hiermee ook de uitreiking van zowel steuncertificaten als GOs. Indien de producent nog verder GOs wenst te krijgen, moet hij hiervoor een aparte aanvraag indienen.

Dit heeft als gevolg dat kan verwacht worden dat, gezien de beperkte financiële waarde van GOs, verschillende producenten van elektriciteit op basis van hernieuwbare energiebronnen (als niet het merendeel) geen aanvraag meer zullen indienen voor het verkrijgen van GOs na afloop van de termijn waarin ze steuncertificaten krijgen. Hierdoor zal een steeds groter wordend deel van de groene productie niet meer opgenomen kunnen worden in de brandstofmix volgens de huidige procedure beschreven in artikel 6.3.2 van het Energiebesluit. Deze groene elektriciteit zou hierdoor terechtkomen in de Belgische Residuele Mix en dus niet meer beschikbaar zijn op de markt voor elektriciteitsleveranciers die een groen product wensen aan te bieden aan hun klanten. De inspanningen die de voorbije jaren zijn geleverd om een betrouwbaar internationaal tracking systeem te creëren voor levering van groene elektriciteit, zouden hierdoor gedeeltelijk komen te vervallen.

Ons advies is dan ook om de **uitreiking van GOs automatisch te maken**, in een eerste stap voor alle installaties die elektriciteit produceren met hernieuwbare energiebronnen. Dit is ook in lijn met de Best Practice Recommendations van RE-DISS¹⁵. In een volgende stap kan ook gekeken worden naar de productie-installaties op basis van niet-hernieuwbare energiebronnen, zie punt 15 in dit advies. Teneinde de kwaliteit van de GOs uitgereikt voor elektriciteitsproductie die geen steuncertificaten ontvangt, te waarborgen, dient een voldoende kwalitatieve aanvraagprocedure te worden voorzien, geïnspireerd op de procedure voor de aanvraag van GOs voor elektriciteit waarvoor wel steuncertificaten worden toegekend.

13) GOs voor Groen Gas

Consumenten die hun ecologische voetafdruk willen beperken, zoeken manieren om hun totale energieverbruik te voorzien uit hernieuwbare energiebronnen. Omdat er geen GOs bestaan voor gas uit hernieuwbare energiebronnen, zoeken ze alternatieven om hun aardgasverbruik 'groen' te kleuren. Sommige afnemers gebruiken nu GOs toegekend voor elektriciteitsproductie op basis van hernieuwbare energiebronnen om hun gasverbruik te 'vergroenen'.¹⁶

¹⁵ RE-DISS II Project: Best Practice Recommendations For the implementation of Guarantees of Origin and other tracking systems for disclosure in the electricity sector in Europe , Version 2.3, 31st July 2015: BPR [11] en [38]

¹⁶ Voorbeeld van praktijk: Er wordt berekend hoeveel stroom er zou kunnen geproduceerd worden in een STEG centrale met de hoeveelheid gas, waarop een equivalent aantal GOs wordt gecancelld.

Om te vermijden dat er GOs weglekken uit het elektriciteitssysteem moet dit verboden worden (zie ook punt 14 in dit advies). Daarnaast moeten aparte GOs geïntroduceerd worden voor 'groen gas', om een antwoord te bieden aan de markt die hiernaar vraagt.

Technisch gezien is injectie van biomethaan in het (Vlaams) aardgasnet al perfect mogelijk. De specificaties hiertoe staan beschreven in de Technische Aanbeveling Biomethaan van Synergrid¹⁷. In Hoofdstuk VI van het Energiebesluit staat de mogelijkheid beschreven voor het verkrijgen van financiële ondersteuning voor de injectie van biomethaan (art. 7.6.1.-7.6.4.). In de praktijk zijn er echter nog geen biomethaan injectie projecten actief in Vlaanderen, vermoedelijk voornamelijk omwille van financiële redenen. Door het invoeren van GOs voor biomethaan wordt een extra waarde gecreëerd die het plaatje financieel al interessanter kan maken. VREG krijgt af en toe ook al vragen van partijen die interesse tonen in de aankoop van 'groen gas' GOs.

Hierbij hoort ook het **creëren van de mogelijkheid om groen gas GOs uit het buitenland te importeren binnen Vlaanderen**, in analogie met de internationale handel in groene stroom GOs. In Nederland bestaat het systeem van toekenning van GOs voor groen gas al op vrijwillige basis. Recent werd zelfs een voorstel ingediend om dit uit te breiden naar gas uit fossiele bron¹⁸. Uit het eindrapport van het Green Gas Grids project¹⁹ blijkt dat verschillende Europese landen ook actief bezig zijn met het uitwerken van een markt voor biomethaan, inclusief internationale handel in Biomethaan GOs.

De VREG adviseert in deze dat het **nodige wetgevend kader gecreëerd wordt voor aanmaak, uitreiking en gebruik van 'groen gas' GOs**, in analogie met de al bestaande GO systemen voor elektriciteit.

In dit kader blijft het belangrijk om oog te hebben voor de verdeling van de bevoegdheden tussen verschillende instanties inzake verwerking van aanvraagdossiers, uitreiking van GOs, toezicht op de marktwerking, etc. Hierbij wordt best rekening gehouden met opgebouwde ervaringen en efficiëntiewinsten via synergiën met gelijkaardige al bestaande processen.

Net als bij elektriciteit is het van belang om te focussen op het brengen van betrouwbaarheid in de gasmarkt en het vermijden van dubbeltelling van dezelfde hoeveelheid groen gas. Het EECS systeem faciliteert naast elektriciteit GOs ook registratie en internationale uitwisseling van groen gas GOs. Hier en op andere Europese fora kan kennis meegenomen worden voor de uitbouw van een Vlaams groen gas GO systeem.

14) Verbieden gebruik van elektriciteit GOs voor andere doeleinden dan staving herkomst elektriciteit

Zoals deels al werd beschreven onder punt 13 in dit advies, worden GOs toegekend voor elektriciteitsproductie soms gebruikt voor ander doeleinden dan voor de staving van de herkomst van geleverde/geconsumeerde elektriciteit (vb. reductie van de CO₂ voetafdruk uit andere energieconsumptie dan elektriciteit, uit een additionaliteitsbehoefte, etc).

Dit leidt tot het weglekken van GOs uit het systeem, wat een potentiële onderschatting van het aandeel uit hernieuwbare energiebronnen in de brandstofmix geeft, en dient verboden te worden. Zeker in de context van full disclosure (zie punt 15) zou dergelijk gebruik van GOs leiden tot een onevenwicht tussen geproduceerde en geconsumeerde volumes.

¹⁷ G5_42_NL_Aanbeveling Injectie Biomethaan_v201405

¹⁸ kst-34199-29 ISSN 0921 – 7371 's-Gravenhage 2015

¹⁹ Contribution GreenGasGrids Project to Development in Biomethane Markets – Final Report GreenGasGrids Project (www.greengasgrids.eu)

De VREG adviseert dan ook om het **gebruik van GOs toegekend voor elektriciteitsproductie te beperken tot de staving van de brandstofmix van geleverde elektriciteit**. Elk ander gebruik moet verboden worden.

15) Full disclosure op basis van GOs

In de huidige 'disclosure' wetgeving in België worden enkel GOs uitgereikt voor elektriciteitsproductie uit hernieuwbare energiebronnen en voor kwalitatieve warmte-krachtkoppeling. Er wordt in Vlaanderen dus nog niet gerekend op basis van GOs voor de staving van elektriciteitsleveringen uit andere energiebronnen.

In dit huidige systeem worden de aandelen elektriciteit uit fossiele brandstoffen en nucleaire centrales bepaald op basis van "het productiepark van de leverancier of van de elektriciteitsproducenten waarmee de leverancier rechtstreekse of onrechtstreekse overeenkomsten had om zijn leveringen in het voorgaande kalenderjaar te dekken. Voor elektriciteit die is verkregen via invoer of via elektriciteitsuitwisseling op een elektriciteitsbeurs, kunnen de door de betrokken invoerder of beurs verstrekte geaggregeerde cijfers worden gebruikt." Bij niet beschikbaarheid van dergelijke geaggregeerde cijfers wordt de Residuele Mix gebruikt om de brandstofmix te vervolledigen.

Op internationale schaal gaan meer en meer stemmen op om de **brandstofmix volledig te staven op basis van GOs**, ook voor fossiele en nucleaire energiebronnen. Dat beperkt immers het risico op dubbeltelling van dezelfde hoeveelheid stroom van welbepaalde herkomst en vergroot keuzevrijheid van leveranciers in hun aanbod aan afnemers m.b.t. de herkomst van de geleverde stroom.

Enkele Europese landen (bijvoorbeeld Oostenrijk, Zwitserland en Zweden) hebben al een systeem van "full disclosure" geïmplementeerd. Zowel in de Best Practice Recommendations van RE-DISS II²⁰, als in het 'Advice on customer information on sources of electricity' van CEER²¹ en de AIB Reflection Paper on the Forthcoming RES Directive²², wordt aanbevolen om GOs uit te reiken voor elektriciteit uit alle energiebronnen en om alle elektriciteitsleveringen aan eindklanten te staven met GOs. In Nederland werd recent in de Tweede Kamer der Staten-Generaal een voorstel ingediend om ook GOs toe te kennen voor grijze stroom, en dit om de staving van de brandstofmix te verduidelijken. De Minister werd verzocht om een ontwerp van systematiek op hoofdlijnen af te ronden in 2016.²³

Hiertoe moet de **toekenning van GOs uitgebreid worden naar elektriciteitsopwekking uit fossiele en nucleaire brandstoffen**. Dit verhoogt de transparantie in de brandstofmix rapporteringen en verlaagt het risico op dubbeltellingen. Ook in het huidige systeem van brandstofmix rapportering in Vlaanderen is er namelijk kans op dubbeltelling in de aandelen fossiele brandstoffen en nucleair. Deze aandelen worden momenteel gerapporteerd op basis van het productiepark van de leverancier en/of van de elektriciteitsproducenten waarmee de leverancier rechtstreekse of onrechtstreekse overeenkomsten had gesloten. Hier horen dus ook productie-installaties bij uit het buitenland. Aangezien er verschillende tracking systemen actief zijn in verschillende landen (vb. GOs, contract tracking, productie statistieken etc.), is de kans op dubbeltelling significant aanwezig. In het kader van CO₂ rapporteringen, of omgekeerd in het teken van antinucleaire overtuigingen, kan er bij consumenten (en bij leveranciers) voor het aandeel niet-hernieuwbare energiebronnen namelijk een duidelijke voorkeur zijn voor nucleaire centrales dan wel fossiele brandstoffen. Deze voorkeuren kunnen afhankelijk van het land/de maatschappelijke context sterk aanwezig zijn, en kunnen zo al een

²⁰ RE-DISS II Project: Best Practice Recommendations For the implementation of Guarantees of Origin and other tracking systems for disclosure in the electricity sector in Europe, Version 2.3, 31st July 2015: BPR [10] en [11]

²¹ CEER Advice on customer information on sources of electricity. Ref: C14-CEM-70-08, 4 March 2015: Chapter 3.2.3., Recommendation 8.

²² AIB Reflection Paper on the Forthcoming RES Directive – 20 June 2015

²³ kst-34199-54 ISSN 0921 – 7371 's-Gravenhage 2015

verschuiving geven van de als *geconsumeerd* gerapporteerde aandelen fossiel en nucleair in een land t.o.v. de geproduceerde aandelen. Indien een ander land zich vervolgens baseert op het *productiepark* van een leverancier in dat land (zie Vlaams systeem), kan er potentieel sprake zijn van dubbeltelling. Dergelijke dubbeltelling is in Vlaanderen vermeden door de manier waarop de in de brandstofmix gerapporteerde hoeveelheden fossiele en nucleaire stroom geïntegreerd worden in de RE-DISS rapportering voor de berekening van de Europese Attribute Mix (die gebruikt wordt voor de bepaling van de nationale residuele mix van alle betrokken landen). Echter de huidige situatie laat ruimte voor dit soort dubbeltellingen in andere landen. De bredere kracht van full disclosure is dan ook het wegvallen van double disclosure.

Full disclosure creëert ook de mogelijkheid voor leveranciers om producten aan te bieden in de markt op basis van andere energiebronnen dan hernieuwbare, en dit op een betrouwbare en transparante manier. In het buitenland bestaan er al voorbeelden van dergelijke producten (bijvoorbeeld Atoomstroom in Nederland, nucleaire producten in Zweden, etc.).

Indien de brandstofmix volledig kan gerapporteerd worden op basis van GOs, moeten geen verschillende tracking systemen meer door elkaar gebruikt worden, wat nu wel het geval is in Vlaanderen. Buiten het verhogen van de betrouwbaarheid en transparantie voor de consument en het verlagen van het risico op dubbeltelling, maakt dit ook monitoring door de bevoegde instantie en de berekening van de Residuele Mix eenvoudiger. Bovendien tonen ervaringen in landen met een full disclosure systeem aan dat dit ook leidt tot significante verhoging van het besef en aanvaarding van disclosure bij de consument. Dit responsabiliseert de afnemer voor de milieu impact van zijn elektriciteitsverbruik.

Het uitbreiden van het bestaande systeem van GOs naar alle energiebronnen betekent ook dat de administratieve kosten verbonden aan het systeem kunnen verdeeld worden over een groter volume, wat de eenheidskost aanzienlijk verlaagt. De administratieve last zou hierdoor niet meer enkel door de hernieuwbare energie en KWKK sectoren moeten gedragen worden, maar zal verdeeld worden over meer partijen. De marginale kost voor uitreiking van GOs voor fossiele en nucleaire energiebronnen is relatief klein, aangezien het systeem van uitreiking en handel in GOs al bestaat en ook zo is gebouwd dat het in zijn huidige vorm al kan gebruikt worden voor fossiele en nucleaire GOs. Bovendien is het aantal productie-installaties op basis van fossiele en nucleaire energie beperkt.

Door de vereenvoudiging van de berekening van de brandstofmixen en op termijn sterke vermindering of wegvallen van de nood aan een Residuele Mix berekening, is er zelfs een kostenbesparing verbonden aan full disclosure op basis van GOs. Leveranciers dienen niet langer de energiebronnen van het totale productiepark van hun producenten te onderzoeken en rapporteren.

Full disclosure gaat enerzijds om de **verplichting om GOs uit te reiken voor alle elektriciteitsproductie**, en anderzijds **de verplichting om alle elektriciteitsleveringen te staven met GOs**.

Er kan (in een eerste fase) voor geopteerd worden om te blijven werken met een Residuele Mix. Staving van de herkomst van de elektriciteit bij producten die geen specifieke brandstofmix garanderen aan de consument gebeurt dan op basis van deze Residuele Mix. Dergelijke vorm van full disclosure kan al geïmplementeerd worden op Belgisch niveau, zelfs vóór dit op Europese schaal gebeurt.

In een volgende, meer gevorderde fase van ontwikkeling kan er worden overgegaan naar een 100% verplichte staving met GOs door de leveranciers en consumenten (zie zelfindiening). Dit is ook wat AIB aanbeveelt in zijn 'Reflection Paper on the Forthcoming RES Directive'. De nood aan een Residuele Mix berekening zal hiermee stilaan uitfaseren.

Dit betekent dat bij netto import of export van elektriciteit op Belgisch niveau, er ook een gelijk volume GOs netto dient geïmporteerd, respectievelijk geëxporteerd te worden. Dit zou spontaan moeten voortvloeien uit deze zelfde full disclosure verplichting in andere landen.

Om full disclosure mogelijk te maken in Vlaanderen moet de **definitie van GO aangepast** worden. De basisvoorwaarden waaraan GOs voor andere energiebronnen dan hernieuwbare moeten beantwoorden, zijn analoog aan die voor hernieuwbare energiebronnen. Het is wel aangewezen om full disclosure te implementeren op Belgische schaal, in de drie gewesten samen, en dit om een correcte berekening van de Residuele Mix te bewerkstelligen. Productie installaties op basis van nucleaire of fossiele energiebronnen zijn ook vaak aangesloten op het transmissienet en vallen onder federale bevoegdheid. VREG is hiertoe in gesprek met de andere bevoegde regulatoren CWaPE, Brugel en CREG. Ook zij zijn voorstanders van het concept.

Enmaal er GOs worden uitgereikt voor de elektriciteitsproductie uit alle verschillende energiebronnen, dienen er geen aparte KWKK GOs meer aangemaakt te worden. De informatie die specifiek is voor deze warmte-kraftinstallaties, kan als aparte informatievelden opgenomen worden in de GOs voor de door de installaties gebruikte energiebronnen (hernieuwbaar of fossiel). Zie ook BPR [15] van de RE-DISS Best Practice Recommendations.

Als korte termijn aanpassingen in de wetgeving adviseert de VREG dus:

1. **Automatische toekenning van GOs voor alle elektriciteitsproductie**, ook uit fossiele en nucleaire energiebronnen;
2. In geval een leverancier een **specifieke brandstofmix** wenst voor een bepaald elektriciteitsproduct, kan dit **enkel via de staving op basis van GOs**, ook voor wat betreft elektriciteitsproductie uit fossiele en nucleaire energiebronnen;
3. (fase 1, zolang niet heel Europa full disclosure toepast) De herkomst van elektriciteitsleveringen die niet wordt gestaafd met GOs, wordt bepaald door de Residuele Mix, zoals bepaald door de VREG.

Wanneer de internationale context hier klaar voor is, kan 3. wegvallen.